

Władysława Hanuszewicz

Rola i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Wydział Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, we współpracy z MEiN, w dniu 27 kwietnia 2021 roku zorganizował, za pośrednictwem platformy edukacyjnej Zoom, e-konferencję pt. „Rola i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Oficjalnego otwarcia konferencji dokonała Sekretarz Stanu, Pełnomocnik Rządu do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły i placówki, edukacji włączającej oraz kształcenia zawodowego – Marzena Machałek. Głos zabrał również Tomasz Madej – p.o. Dyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, wprowadzając uczestników w tematykę konferencji. Wydarzenie to skierowane było w szczególności do doradców zawodowych z młodzieżowych ośrodków wychowawczych (MOW), młodzieżowych ośrodków socjoterapii (MOS) i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych (SOSW), pracowników placówek doskonalenia nauczycieli oraz pracowników poradni pedagogiczno-psychologicznych. Wskazano cztery główne cele tego spotkania tj.:

1. zwiększenie wiedzy na temat roli doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
2. rozwijanie umiejętności identyfikowania i interpretowania trudności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie tworzenia drogi edukacyjno-zawodowej przy użyciu różnych źródeł i metod;
3. poszerzenie wiedzy o uczestnikach procesu doradztwa zawodowego, potrzebach, ograniczeniach i możliwościach w funkcjonowaniu zawodowym uczniów z SPE;
4. usystematyzowanie zasobu terminologicznego z zakresu doradztwa zawodowego ze szczególnym uwzględnieniem pojęć w edukacji włączającej.

Treści merytoryczne poruszane podczas spotkania zostały zaprezentowane przez przedstawicieli Ministerstwa Edukacji i Nauki, przedstawiciela Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz prelegentów zewnętrznych. Z ramienia Departamentu Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki (DWEW MEiN) występowali: Joanna Kasińska-Popiel – główny specjalista w Wydziale Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych w Departamencie Wychowania i Edukacji

Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki i Jan Kosiński-Gortych, radca ministra w Departamencie Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki. W programie konferencji znalazły miejsce różnorodne zagadnienia związane z przygotowaniem do pracy osoby z niepełnosprawnością.

O działaniach systemowych wspierających ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przejściu z obszaru edukacji do aktywizacji zawodowej mówiła Danuta Krzystanek-Żak ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej. Na temat planowania kariery zawodowej dla tej grupy uczniów, w kontekście trudności i oczekiwań oraz realiów współczesnego rynku pracy, bardzo ciekawie mówił Marcin Kuc – nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 6 w Świdnicy. Rolę i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zreferowała Renata Dziadycz z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Łodzi. Znaczenie diagnozy funkcjonalnej w obszarach istotnych dla integracji oraz inkluzji społecznej i zawodowej ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przedstawił dr hab. Wojciech Otrębski z Instytutu Psychologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Podczas swojego wystąpienia podkreślił, że „centralnym elementem wejścia w dorosłość jest przejście od roli receptywnej, podporządkowanej, niesamodzielnej, charakterystycznej dla systemu edukacji – roli dziecka i ucznia – do wejścia w świat pracy związany w powszechnym przekonaniu z samodzielnością, odpowiedzialnością, daniem i wytwarzaniem – roli dorosłego, pracownika. Moment ten nazywany jest tranzycją ze świata edukacji do świata pracy” (za: Rożnowski, 2009, s. 35). Osoba z niepełnosprawnością „bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności ma takie samo prawo, jak wszyscy inni członkowie danego społeczeństwa do realizacji swoich marzeń i potrzeb w zakresie aktywności zawodowej. Rehabilitacja zawodowa (edukacja) i zatrudnienie powinno mieć jak najbardziej integracyjny charakter. To znaczy należy dążyć do tego aby działania, struktury, programy i instrumenty z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych włączane były w struktury i instrumenty ogólnodostępne”. Podsumowując swoje wystąpienie zwrócił uwagę na to, że w planowaniu kariery zawodowej osoby z niepeł-

nosprawnością diagnoza funkcjonalna jest procesem aktywnego poszukiwania danych potrzebnych do podjęcia decyzji o działaniach zmierzających do zmiany aktualnego stanu psychospołecznego człowieka i jego środowiska (za: Paluchowski, 1995). Na zakończenie konferencji prezentację w zakresie projektów ORE w obszarze poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, przedstawiła Izabella Lutze, kierownik Wydziału Diagnostyki i Współpracy z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi Ośrodka Rozwoju Edukacji.

Władysława Hanuszewicz

Nauczyciel konsultant ds. wspomagania nauczycieli w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi i z zaburzeniami rozwoju w ODN w Słupsku. Oligofrenopedagog, specjalista w zakresie pracy opiekuńczo-wychowawczej. Wspiera kadrę zarządzającą oraz nauczycieli z placówek kształcenia specjalnego subregionu słupskiego i subregionu południowego. Lider edukacji włączającej województwa pomorskiego.